

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΣ

2/12/2020

6^η Παράδουση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΙΔΕΑ

4.1. Η ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗΣ ΙΔΕΑΣ

2014 2018 2015 pp.
Η Συνεταιριστική Ιδέα είναι ένα σύνολο ανθρώπινων ιδεωδών και αξιών που ενσαρκώνονται στους συνεταιρισμούς και αποβλέπουν στην ευημερία των μελών τους.

2018 Πράγματι, τα ιδεώδη της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, της δικαιοσύνης, της αλληλοσύνης και της αλληλεγγύης συνθέτουν τον πυρήνα της Συνεταιριστικής Ιδέας και υλοποιούνται στους συνεταιρισμούς τόσο κατά τη δημιουργία τους όσο και κατά τη λειτουργία τους με σκοπό την ευημερία των μελών τους, δηλαδή την αύξηση των εισοδημάτων τους, τη βελτίωση της κοινωνικής θέσης τους και την ανύψωση του πνευματικού τους επιπέδου.

Τα τελευταία χρόνια, στη διεθνή και την ελληνική συνεταιριστική βιβλιογραφία ο όρος «Συνεταιριστική Ιδέα» (Cooperative Idea) αντικαθίσταται συχνά από τον νέο όρο «Συνεταιριστικές Αξίες» (Cooperative values), εκφράζοντας και στις δύο περιπτώσεις τα ίδια ιδεώδη, που αναφέρονται παραπάνω,

Χάρη στα ιδεώδη της αλληλοσύνης και της αλληλεγγύης, που διακατέχει τους ανθρώπους, συμμετέχουν στους συνεταιρισμούς για να βοηθήσει ο ένας τον άλλον, γιατί γνωρίζουν καλά την αξία της αρχής: "η ισχός εν τη ενώσει".

Αυτή η συνεργασία των ανθρώπων, που εκπηγάει από την αλληλοσύνη και την αλληλεγγύη τους, είναι προϊόν της ατομικής τους ελευθερίας, πετυχαίνεται με δημοκρατικές διαδικασίες και γίνεται σε ισότιμη και δίκαιη βάση απέναντι σε όλους.

Έτσι, φαίνεται ολοκάθαρα ότι τα ευγενή ανθρώπινα ιδεώδη της ελευ-

θερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας και της δικαιοσύνης ενσαρκώνονται στη Συνεταιριστική Ιδέα, η οποία συγκινεί τους ανθρώπους και τους κάνει να συμμετέχουν στους συνεταιρισμούς για να βοηθήσουν ο ένας τον άλλον, μέσα σε ένα πνεύμα αδελφοσύνης και αλληλεγγύης.

Όλα τα παραπάνω σημαίνουν ότι οι συνεταιρισμοί δεν περιορίζονται μόνο στην επίτευξη των διάφορων στόχων τους αλλά ταυτόχρονα δίνουν έμφαση και στους τρόπους ή μηχανισμούς επίτευξης αυτών των στόχων. Γι' αυτό, και η δημιουργία και η λειτουργία των συνεταιρισμών εμφορείται από μια φιλοσοφία-ιδεολογία γεμάτη από ευγενή ανθρώπινα ιδανικά και αξίες.

Παρακάτω γίνεται μια σύντομη ανάλυση αυτών των ιδεωδών που συνθέτουν την Συνεταιριστική Ιδέα και οι οποίες πρέπει να αποτελούν την πυξίδα της δημιουργίας και της δράσης των συνεταιρισμών.

4.2. Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Η ελευθερία, το πολυτιμότερο αγαθό του ανθρώπου σε κάθε τόπο και χρόνο, αποτελεί ουσιαστικό συστατικό στοιχείο της Συνεταιριστικής Ιδέας, που υλοποιείται στους συνεταιρισμούς και εκφράζεται στη διεθνή συνεταιριστική αρχή της "εθελοντικής και ελεύθερης συμμετοχής στους συνεταιρισμούς".

Πράγματι, σύμφωνα με την αρχή αυτή το κάθε άτομο είναι ελεύθερο να γίνει μέλος συνεταιρισμού που τον ενδιαφέρει και την απόφαση την παίρνει μόνο του, μετά από ελεύθερη σκέψη και κρίση. Το ίδιο ελεύθερο είναι ένα άτομο (γεωργός, καταναλωτής, κ.ά.) να εγκαταλείψει το συνεταιρισμό του, εάν διαπιστώσει ότι δεν εξυπηρετεί τα συμφέροντά του.

Φυσικά, το ιδανικό της ελευθερίας δεν περιορίζεται μόνο στην ελεύθερη είσοδο και έξοδο των ατόμων σε συνεταιρισμούς, αλλά επεκτείνεται και στην ελεύθερη έκφραση των απόψεών τους σε οποιαδήποτε φάση λειτουργίας τους. Έτσι, κατά τις γενικές συνελεύσεις των συνεταιρισμών, τα μέλη είναι ελεύθερα να εκφράσουν τις απόψεις τους για κάθε θέμα που αφορά το συνεταιρισμό τους (οργάνωση, στελέχωση, δραστη-

ριότητες, επιστρεφόμενα, κλπ.).

Το ιδανικό της ελευθερίας στους συνεταιρισμούς ενσαρκώνεται επίσης και στο δικαίωμα "του εκλέγειν και εκλέγεσθαι". Πράγματι, κάθε μέλος είναι ελεύθερο να ψηφίσει όποιο άτομο θέλει να τον εκπροσωπήσει στο διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού. Αλλά, και το ίδιο το μέλος είναι ελεύθερο να υποβάλλει υποψηφιότητα για εκλεγεί στο διοικητικό συμβούλιο.

Από τα παραπάνω γίνεται ολοφάνερο ότι το ιδανικό της ελευθερίας αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της συνεταιριστικής ιδέας και των συνεταιρισμών και εκδηλώνεται έντονα τόσο κατά τη δημιουργία όσο και κατά τη λειτουργία τους.

4.3 Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Η δημοκρατία, πολυπόθητο ιδανικό των λαών όλου του κόσμου σε όλους τους αιώνες, αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της συνεταιριστικής ιδέας και εκφράζεται στη θεμελιώδη συνεταιριστική αρχή της δημοκρατικής διοίκησης των συνεταιρισμών.

Η δημοκρατία γίνεται πράξη στους συνεταιρισμούς και εκδηλώνεται:

1.- Στην εκλογή των διοικητικών συμβουλίων, που γίνεται με καθαρά δημοκρατικές διαδικασίες. Πράγματι, υποβάλλει υποψηφιότητα όποιος θέλει, τα μέλη ψηφίζουν όποιον υποψήφιο προτιμούν και εκλέγονται όσοι πλειοψηφούν.

2.- Στην κατανομή των αξιωμάτων ανάμεσα στα εκλεγμένα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Έτσι, όποιο από τα μέλη αυτά είναι υποψήφιο για κάποιο αξίωμα του Δ.Σ., αυτό εκλέγεται, εφόσον συγκεντρώσει την πλειοψηφία.

3.- Στις γενικές συνελεύσεις, που απαρτίζονται από όλα τα μέλη του και όπου παίρνονται οι πιο σημαντικές αποφάσεις (ψηφίση καταστατικού, εκλογή μελών διοικητικού συμβουλίου, κ.ά.) με βάση την αρχή της

δημοκρατίας, δηλαδή την αρχή της πλειοψηφίας.

4.- Στη λειτουργία των διοικητικών συμβουλίων. Έτσι, το διοικητικό συμβούλιο διοικεί τον συνεταιρισμό, και για τη λήψη κάθε απόφασης ισχύει η δημοκρατική αρχή της πλειοψηφίας. Έτσι, όποια πρόταση που συζητείται στο Δ.Σ. του συνεταιρισμού και συγκεντρώνει την πλειοψηφία των μελών του, αυτή υιοθετείται ως απόφαση του σώματος.

2014 4.4. Η ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Η **ισότητα**, ένα άλλο πολύτιμο αγαθό της ανθρωπότητας, είναι βαθιά ενσάρκωμένη στους συνεταιρισμούς και αποτελεί καθημερινή τους πράξη σε κάθε φάση λειτουργίας τους.

Η ισότητα εκφράζεται ολοκάθαρα στους συνεταιρισμούς, στον καταστατικό τους χάρτη, που λέει τα εξής: «όλα τα μέλη ενός συνεταιρισμού, ανεξάρτητα από φύλο, ηλικία, μόρφωση, εισοδηματική κατάσταση, κ.λ.π. είναι ίσα απέναντι στο συνεταιρισμό και έχουν τα ίδια δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις».

2018
3 2014
Τμήμα
Η ισότητα στους συνεταιρισμούς υλοποιείται τόσο κατά την δημιουργία τους όσο και κατά την λειτουργία τους και εκδηλώνεται έντονα στα πιο σημαντικά χαρακτηριστικά τους στοιχεία, τα εξής:

1.- Στον αριθμό των συνεταιριστικών μερίδων

Όλα τα άτομα δικαιούνται μια συνεταιριστική μερίδα, ως δικαίωμα εγγραφής ή συμμετοχής τους σε ένα συνεταιρισμό. Βέβαια, αν κάποια μέλη έχουν σαφώς μεγαλύτερο ύψος συναλλαγών με το συνεταιρισμό τους, τότε δικαιούνται και περισσότερες μερίδες, βάσει του νέου νόμου 2810/2000, για να δείχνουν μεγαλύτερο ενδιαφέρον για την πορεία του.

2.- Στην αξία της συνεταιριστικής μερίδας

Η συνεταιριστική μερίδα καθορίζεται σε ένα ορισμένο χρηματικό ποσό και το ίδιο ακριβώς για όλα τα μέλη ενός συνεταιρισμού, παλαιά και νέα, βάσει του καταστατικού του. Φυσικά, το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας μπορεί να διαφέρει από συνεταιρισμό σε συνεταιρισμό, κυρίως

γιατί κάνουν διαφορετικές δραστηριότητες και συνεπώς έχουν διαφορετικές ανάγκες σε κεφάλαια.

Αλλαγή στην αξία της συνεταιριστικής μερίδας μπορεί να γίνει μόνο με απόφαση της γενικής συνέλευσης του συνεταιρισμού, εκτός εάν αυτό καθορίζεται στο συνεταιριστικό νόμο. Πάντως, όπως και να αποφασιστεί η αλλαγή της συνεταιριστικής μερίδας, το νέο ύψος της θα είναι και πάλι το ίδιο για όλα τα μέλη του συνεταιρισμού.

3.- Στο δικαίωμα ψήφου

Άλλη έκφραση της ισότητας στους συνεταιρισμούς δίνεται στο δικαίωμα ψήφου των μελών του. Πράγματι, οποτεδήποτε γίνεται ψηφοφορία (εκλογή μελών διοικητικού συμβουλίου, λήψη αποφάσεων στις γενικές συνελεύσεις των συνεταιρισμών, κ.λ.π.), όλα ανεξαιρέτα τα μέλη έχουν μί α ψήφο, εκτός εάν κατέχουν περισσότερες μερίδες, οπότε δικαιούνται περισσότερες ψήφους, ποτέ όμως παραπάνω από τρεις (3).

4.5. Η ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ 20 14

Η δικαιοσύνη, ένα από τα πιο πολύτιμα αγαθά του ανθρώπου, είναι ουσιώδες συστάτικό στοιχείο της συνεταιριστικής ιδέας και πρέπει να βρίσκει εφαρμογή στους συνεταιρισμούς, (αγροτικούς, καταναλωτικούς, κ.ά.).

Αν η δράση των συνεταιρισμών δεν καθοδηγείται από τη δικαιοσύνη, τότε δεν θα διέφεραν ουσιαστικά από τις ιδιωτικές επιχειρήσεις στη λειτουργία τους και η σημασία τους διαρκώς θα υποβαθμίζονταν στη συνείδηση των μελών τους αλλά και των μη μελών, που συναλλάσσονται μαζί τους, με όλα τα δυσάρεστα επακόλουθα.

Γι' αυτό, η δικαιοσύνη θα πρέπει να αποτελεί την πυξίδα δράσης των συνεταιρισμών σε όλους τους τομείς, όπως π.χ. στις προμήθειες εφοδίων ή άλλων αγαθών, στην πώληση προϊόντων, κ.λ.π. Οι συνεταιρισμοί πρέπει να συμπεριφέρονται δίκαια απέναντι σε όλα τα μέλη τους και μη μέλη, σύμφωνα με την ουσιαστική έννοια της δικαιοσύνης, δηλαδή της ίσης μεταχείρισης ίσων πραγμάτων και της άνισης μεταχείρισης άνισων πραγμάτων.

Οι κυριότεροι τρόποι έκφρασης της δικαιοσύνης στους συνεταιρισμούς είναι οι εξής:

1.- **Η δίκαιη τιμολόγηση των προϊόντων**, τόσο κατά την αγορά όσο και κατά την πώλησή τους. Αυτό σημαίνει πως ο αγροτικός συνεταιρισμός, που κάνει διακίνηση γεωργικών προϊόντων, θα πρέπει να δίνει δίκαιες τιμές στους αγρότες-μέλη του για τα προϊόντα τους, με την έννοια ότι αν ένας αγρότης παραδίδει προϊόν πρώτης ποιότητας θα πρέπει να παίρνει υψηλότερη τιμή από έναν άλλον, που παραδίδει δεύτερης ποιότητας προϊόν, κ.ο.κ.

Το ίδιο δίκαιη τιμολόγηση πρέπει να εφαρμόζει και ο καταναλωτικός συνεταιρισμός στην πώληση διάφορων προϊόντων από τα καταστήματά του. Έτσι, τα καλύτερης ποιότητας προϊόντα, θα πρέπει να τα πουλά σε υψηλότερες τιμές από τα κατώτερης ποιότητας προϊόντα.

2.- **Η δίκαιη διανομή των πλεονασμάτων στα μέλη των συνεταιρισμών**. Πράγματι, εάν ένας συνεταιρισμός κατορθώσει να δημιουργήσει κάποιο πλεόνασμα, χάρη στην σωστή λειτουργία του, αυτό θα πρέπει να διανεμηθεί δίκαια ανάμεσα στα μέλη του. Έτσι, όποιος παραγωγός-μέλος παρέδωσε μεγαλύτερη ποσότητα προϊόντος στο συνεταιρισμό, θα πρέπει να πάρει μεγαλύτερο ποσοστό από το πλεόνασμα, σε σύγκριση με κάποιον άλλον, που παρέδωσε μικρότερη ποσότητα. Με αυτόν τον τρόπο ανταμείβονται δίκαια εκείνα τα μέλη που συμμετέχουν περισσότερο στις οικονομικές δραστηριότητες του συνεταιρισμού και από την οποία συμμετοχή εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η επιτυχία του.

3.- **Η δίκαιη μεταχείριση των μελών των συνεταιρισμών σε οποιαδήποτε δραστηριότητά τους**. Έτσι, π.χ. αν ένα συνεταιριστικό εργοστάσιο δεν μπορεί να απορροφήσει όλες τις ποσότητες ενός προϊόντος όλων των μελών του για να τις μεταποιήσει, τότε, με γνώμονα τη δικαιοσύνη, θα παραλάβει το ίδιο ποσοστό της παραγωγής από όλους.

Την ίδια αρχή της δίκαιης μεταχείρισης μπορεί να εφαρμόσει ο συνεταιρισμός και στη διανομή γεωργικών εφοδίων (σπόροι, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, κ.λ.π.), σε περίπτωση που η ποσότητά τους δεν επαρκεί για να καλύψει τις ανάγκες όλων των παραγωγών-μελών του.

4.6. Η ΑΔΕΛΦΟΣΥΝΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Η αδελφοσύνη, ένα σπουδαίο ιδανικό της ανθρωπότητας, αποτελεί επίσης βασικό συστατικό στοιχείο της Συνεταιριστικής Ιδέας και συνεπώς των συνεταιρισμών.

Χάρη στο πνεύμα αδελφοσύνης που διέπει τους ανθρώπους, αγρότες ή καταναλωτές, συνεργάζονται μεταξύ τους, συνενώνουν τις δυνάμεις τους, τα κεφάλαιά τους, κ.λ.π., για να δημιουργήσουν συνεταιρισμούς ή να μετέχουν σε αυτούς.

Η αδελφοσύνη είναι εκείνη που κάνει τους συνεταιρισμένους ανθρώπους να εργάζονται συλλογικά και αρμονικά και έτσι συμβάλλει ουσιαστικά στην επιτυχία του έργου των συνεταιρισμών, όπως π.χ. στην επιτυχή διάθεση των προϊόντων που έχουν παράγει (αγρότες), ή στην επιτυχή αγορά καταναλωτικών και βιομηχανικών αγαθών (καταναλωτές).

Βασική προϋπόθεση για τη δημιουργία πνεύματος αδελφοσύνης ανάμεσα στα μέλη ενός συνεταιρισμού και συνεπώς για την αποδοτική λειτουργία του, είναι η κομματική και θρησκευτική ουδετερότητα των συνεταιρισμών, γιατί προάγει τη συνεργασία των μελών και αυξάνει τον όγκο των εργασιών τους.

4.7. Η ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

Η αλληλεγγύη ή αλληλοβοήθεια αποτελεί απαραίτητο συστατικό στοιχείο της συνεταιριστικής ιδέας και συνεπώς των συνεταιρισμών. Στην αλληλεγγύη στηρίζεται τόσο η συνεργασία των μελών, όσο και η αποδοτική λειτουργία των συνεταιρισμών.

Η αλληλεγγύη ενσαρκώνεται στους συνεταιρισμούς με την αρχή "**όλοι για τον καθένα και ο καθένας για όλους**", με την έννοια ότι θα πρέπει όλοι (αγρότες, καταναλωτές, κ.ά.) να συνεργάζονται μεταξύ τους για να βοηθούν το κάθε άτομο, αλλά και το κάθε μέλος να βοηθά όλους με τη συνεργασία του μαζί τους και τη συμμετοχή του στις εργασίες του συνεταιρισμού.

Η αλληλεγγύη στους συνεταιρισμούς δεν εκφράζεται συνήθως με την παροχή οικονομικής βοήθειας από το σύνολο των μελών τους προς ένα ή περισσότερα μέλη, τα οποία βρίσκονται σε δύσκολη οικονομική κατάσταση. Κυρίως εκδηλώνεται με το συντονισμό των ενεργειών τους προς την ίδια κατεύθυνση και την καθολική συμμετοχή τους στην ίδια οικονομική δραστηριότητα των συνεταιρισμών, γιατί έτσι πετυχαίνεται καλύτερα ο στόχος τους.

Για παράδειγμα, για να επιτύχει ένας αγροτικός συνεταιρισμός ικανοποιητική τιμή διάθεσης των προϊόντων των παραγωγών-μελών του, θα πρέπει να έχει μεγάλη διαπραγματευτική δύναμη. Αυτή για να επιτευχθεί πρέπει όλοι ή έστω οι περισσότεροι αγρότες-μέλη να συμφωνήσουν να διαθέσουν τα προϊόντα τους από κοινού μέσω του συνεταιρισμού τους. Για να γίνει όμως αυτό πρέπει ~~μια~~ σειρά τους οι αγρότες να έχουν ανεπτυγμένο το αίσθημα της αλληλεγγύης, δηλαδή να θελήσει να βοηθήσει ο ένας τον άλλον και όχι ο καθένας να φροντίσει να τακτοποιηθεί ο ίδιος όσο μπορεί καλύτερα, αδιαφορώντας για τους άλλους.

Χάρη στο ιδανικό της αλληλεγγύης που διέπει τους συνεταιρισμούς, αυτοί προχωρούν επίσης στην από κοινού προμήθεια των γεωργικών εφοδίων (σπόροι, λιπάσματα, φυτοφάρμακα, ζωοτροφές, κ.ά.) για να μπορέσουν να τα προμηθευτούν σχετικά φθηνότερα. Με αυτόν τον τρόπο θα ωφεληθούν όλοι οι παραγωγοί, αφού θα κατορθώσουν έτσι να επιτύχουν χαμηλότερο κόστος παραγωγής των προϊόντων τους.

Αναμφίβολα, η αλληλεγγύη βρίσκει μεγάλη εφαρμογή σε οποιαδήποτε δραστηριότητα των συνεταιρισμών και αποτελεί βασικό στοιχείο της επιτυχίας τους.